

Küba Eğitim Sistemi ve Küba’da Öğretmen Yetiştirme

Cuban Education System and Teacher Education in Cuba

Betül BALDAN¹

Kabul Tarihi/Accepted Date: 30.10.2017

ÖZ: Bu araştırmanın amacı Küba eğitim sisteminin ve Küba’daki öğretmen yetiştirme uygulamalarının incelenmesidir. Bu amaca bağlı kalınarak gerçekleştirilen bu çalışma bir derleme çalışması niteliğinde olup alanyazın taraması ve ilgili dokümanların incelenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Latin Amerika’da yer alan Küba, 1959 yılından beri komünist rejimle yönetilen bir cumhuriyet olup eğitimde başarısıyla adından söz ettirmektedir. Zorunlu eğitimin 9 yıl olduğu Küba’da ilköğretim 6 yıl, ortaöğretimin birinci kademesi ise 3 yıldır. 3 yıl süren ortaöğretimin ikinci kademesini başarıyla bitiren öğrenciler ‘bachillerato’ diplomasını alarak yükseköğretim kurumlarına devam edebilirler. Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretime öğretmen yetiştiren programlar ise 5 yıl sürmekte ve kaynaşık öğretmen yetiştirme modeli benimsenmektedir. Marksist felsefe, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve öğretmenlik uygulaması derslerinden oluşan öğretmen yetiştirme programlarında öğretmenlik uygulamasına özel bir önem verilmektedir. Üniversitelerin uygulamadan ve gerçek hayattan kopmaması için öğretmen yetiştiren kurumlarda ders verecek öğretim elemanlarının en az 6 veya 7 yıl öğretmenlik yapmasının zorunlu olduğu Küba’da, her öğretmen aynı zamanda bir araştırmacıdır. Her iki yılda bir eylem araştırması yapan öğretmenler uluslararası bir kongre yoluyla bulgularını meslektaşlarıyla paylaşarak mesleki gelişimlerine katkıda bulunurlar. Sonuç olarak, öğretmen eğitiminde uygulamaya ağırlık verilmesi, eğitimde güçlü bir okul-toplum ilişkisinin kurulması ve fırsat eşitliğinin sağlanması, Küba’nın eğitimdeki başarısının altında yatan temel nedenler olarak gösterilebilir.

Anahtar sözcükler: Küba, Eğitim sistemi, Öğretmen yetiştirme, Mesleki gelişim, Hizmetçi eğitim.

ABSTRACT: The aim of this study is to reveal the education system and teacher education practices in Cuba. In this context, this study is a compilation comprised of literature review and related documents. Cuba, located in Latin America, is a republic which has been governed by the communist regime since 1959 and noted for its success in education. In Cuba, the duration of compulsory education is 9 years, primary education lasts 6 years and the first stage of the secondary education lasts 3 years. Students who successfully graduate from the second stage of the secondary education which lasts 3 years can attend to higher education institutions on the condition of having a ‘bachillerato’ diploma. Pre-school, primary and secondary teacher education programs last 5 years and utilize integrated teacher education model. In teacher education programs, which is comprised of Marxist philosophy, field knowledge, teaching knowledge and teaching practicum, practicum part is given a special importance. In Cuba, where teacher trainers must have a 6 or 7 years of prior teaching experience in a non-tertiary institution, each teacher is also a researcher. Teachers who carry out an action research in every two years contribute to their professional development by presenting their research to their colleagues in an international congress. In conclusion, focusing more on practice in teacher education, forming a strong relationship between school and society and providing equal opportunities for all can be stated as the main reasons behind Cuba’s success in education.

Keywords: Cuba, Education system, Teacher education, Professional development, In-service training.

¹ Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi, bbaldan@anadolu.edu.tr

1. GİRİŞ

Ülkelerin ekonomik, bilimsel ve kültürel alanda kalkınmalarında, bireylerin gelişimlerini ve kendilerini gerçekleştirebilmesini sağlamada şüphesiz ki en büyük rol eğitime düşmektedir. Eğitimin bu önemini kavrayan ve gelişimlerini sağlamak ya da devam ettirmek isteyen bir çok ülke, eğitim sistemlerinde niteliğin artırılmasına yönelik olarak gerekli değişikliklerin yapılmasına öncelik vermektedirler. Bu değişikliklerin yapılmasında ise bilimsel araştırma bulguları ile farklı ülke ve kültürlerin eğitim alanındaki deneyimleri bir temel oluşturmaktadır. Bu bağlamda, farklı ülkelerin eğitim alanında ne tür uygulamalara gittiğinin araştırılması, diğer ülkelerle paylaşılacak deneyimlerin ortaya çıkarılmasında kilit unsurdur.

Günümüzde Finlandiya, Singapur, Japonya ve Kanada gibi gelişmiş ülkeler, PISA veya TIMMS gibi uluslararası sınavlardaki başarılarıyla adlarından söz ettirmektedirler (OECD, 2015). Bu başarı ise ülkemizde bir çok araştırmacının dikkatini çekmekte olup eğitim sistemleri ya da öğretmen yetiştirme sistemleri ile ilgili çalışmalar genellikle bu ülkelere veya diğer OECD ülkelerine yoğunlaşmaktadır (Göçen-Kabaran ve Görgeç, 2016; Abazaoğlu, 2014; Mete, 2013; Aras ve Sözen, 2012; Eraslan, 2009; Erginer, 2006). Bu ülkelere bakıldığında eğitime harcanan ekonomik kaynakların oldukça büyük olduğu göze çarpmaktadır. Örneğin, 2014 yılı verilerine göre Türkiye’de öğrenci başına eğitim harcaması tutarı 3.589 USD iken, Finlandiya’nın öğrenci başına yaptığı eğitim harcaması tutarı 8.812 USD, Japonya’nın öğrenci başına harcadığı miktar 9.062 USD, Kanada’nın öğrenci başına eğitime ayırdığı tutar ise 9.256 USD’dir (OECD, 2017a). Alanyazın incelendiğinde, bir çok araştırmacının eğitimde kalitenin sağlanmasında eğitime harcanan ekonomik kaynakların yüksek düzeyde olmasının önemli bir faktör olduğu konusunda hemfikir olduğu ve Türkiye’de de eğitime ayrılan maddi kaynakların artırılmasını önerdikleri görülmektedir (Gökmen, 2016; Güngör ve Göksu, 2013; Eraslan, 2009). Ancak bu bakış açısı, eğitimde kaliteyi sağlamanın sadece eğitime ayrılan ekonomik kaynakların büyüklüğüyle doğru orantılı olduğuna yönelik bir algı oluşturmaktadır. Oysa ki eğitimde kaliteyi sağlamak sadece ülkelerin eğitime ayırdığı ekonomik kaynaklara bağlı değildir. Dünyada, yaşadığı ekonomik darboğazlara rağmen vatandaşlarına kaliteli bir eğitim vermeyi başarmış ülkeler de bulunmaktadır. Türkiye gibi kaynakların sınırlı olduğu ülkeler için bu tür örneklerin incelenmesi oldukça önem taşımaktadır.

Latin Amerika’da yer alan Küba, finansal kaynakların yetersizliğine rağmen eğitimdeki başarısıyla adından söz ettirmekte olan ülkeler arasında oldukça ön plana çıkmaktadır (UNESCO, 2004). Küba’nın kişi başına düşen gayri safi milli hasılası 2015 yılı verilerine göre 7.552,8 USD iken gelişmiş ülkeler arasındaki en yakın komşusu Amerika Birleşik Devletlerinin kişi başına düşen gayri safi milli hasılası 35.939,5 USD, Türkiye’nin ise 2015 yılındaki gayri safi milli hasılası 9.101,0 USD’dir (Kushnir, 2017). Yine eğitime kişi başı harcanan miktar Küba’da 2013 yılı itibarıyla 834 USD iken Türkiye’de bu miktar 2013 yılı verilerine göre 3.195 USD’dir (OECD, 2017b; Tucker, 2013). Görüldüğü üzere, Küba’nın kişi başına düşen gayri safi milli hasılası ve kişi başına düşen eğitim harcamaları, bir çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeye göre oldukça düşüktür. Ancak bu maddi sınırlılıklara rağmen, Dünya Bankası (2017a) 2012 verilerine göre Küba’da 15 yaş üstü nüfusun %99.75’i okuma-yazma bilmekte olup bu oran dünyadaki en yüksek ülke bazlı okuma-yazma oranıdır (Birleşmiş Milletler ve UNESCO’dan akt. Dağlıoğlu, 2011). Ayrıca, UNESCO’nun Latin Amerika ve Karayipler Bölgesel Eğitim Ofisi’nin (OREALC) uyguladığı ve Latin Amerika’dan 16 ülkenin katıldığı uluslararası Matematik, Fen ve Okuma sınavında Küba tüm alanlarda en başarılı ülke olmakla birlikte, tüm alanlarda son çeyrekteki Kübalı öğrencilerin ortalaması, 16 ülkenin genel ortalamasından daha yüksektir (UNESCO, 2008). Bu akademik verilerin de ötesinde Küba, *“sokaklarında dilencilerin dolaşmadığı, çocukların yaşamak için çalışmak zorunda olmadığı ve okullarına gidemeyip sokaklarda yalınayak*

dolaşarak dilenmedikleri, cinsel sömürüye maruz kalmadıkları, suç işlemedikleri, çetelere katılmadıkları bir toplumdur.” (Castro, 2001'den akt. Dağlıoğlu, 2011).

Küba'nın eğitimde kaydettiği bu başarılarla rağmen, Lutjens'in (2009) de belirttiği üzere, karşılaştırmalı eğitim araştırmaları Küba'yı nadiren odağına almaktadır. Oysa ki sahip olduğu sınırlı kaynaklara rağmen eğitimde elde ettiği başarı, Küba'yı geliştirmekte olan ve sınırlı kaynaklara sahip diğer ülkeler için oldukça önemli bir örnek haline getirmektedir. Bu bağlamda, Küba'daki eğitim ve öğretmen yetiştirme sisteminin incelenmesinin ve Küba'nın eğitimdeki başarısının altında yatan nedenlerin ortaya çıkarılmasının, Türkiye'deki eğitimle ilgili uygulamaların geliştirilmesinde bir başvuru kaynağı olarak katkı sağlayacağı söylenebilir.

Bu çalışmada 1959 yılından bu yana komünist rejimle idare edilen Latin Amerika ülkelerinden Küba'nın eğitim sistemi ve öğretmen yetiştirme sisteminin betimlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda öncelikle Küba ile ilgili genel bilgiler verilmiş, ardından ülkenin eğitim ve öğretmen yetiştirme sistemi incelenerek Küba'da öğretmenlerin hizmetiçi eğitiminin nasıl gerçekleştiği sorusuna yanıt aranmıştır. Yapılan alanyazın taramasında Küba eğitim sistemi ve Küba'da öğretmen yetiştirmeye ilişkin Türkiye'de sadece Aksoy'un 1992 yılında gerçekleştirdiği çalışmaya rastlanmıştır. Yabancı alanyazında da Küba eğitim sistemiyle ilgili çalışmaların çoğunluğu eğitim politikaları odaklı olmakla birlikte (Nedelcu, 2014; Aguilera-Manzano, 2010; Greenshields, 2010; Breidlid, 2007) eğitim sisteminin yapısıyla ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu nedenle bu çalışmanın güncel bilgileri aktararak ilgili alanyazına katkı getirmesi, Küba'ya ilişkin bir içgörü kazandırması ve Küba'nın başarısının altında yatan nedenleri ortaya çıkarması beklenmektedir. Betimsel bir araştırma niteliği taşıyan bu çalışmada, doküman incelemesi yoluna gidilerek elde edilen bilgiler sistematik bir şekilde sunulmuştur. İncelenen dokümanlar ise Küba Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı'nın (Ministerio de Educación de la República de Cuba-MINED) web sayfası, Küba Cumhuriyeti Yükseköğretim Bakanlığı'nın (Ministerio de Educación Superior-MES) web sayfası, Küba Ulusal İstatistik Dairesi'nden (Oficina Nacional de Estadísticas-ONE) alınan raporlar, OECD, Dünya Bankası ve UNESCO tarafından yayınlanan rapor ve dokümanlardan oluşmaktadır.

2. KÜBA'YA GENEL BAKIŞ

Bir ada ülkesi olan Küba, Güney Amerika kıtasında bulunan Karayip takımadalarında yer alır (Issitt, Belanger ve Bowman, 2014). 3715 ada ve adacıktan oluşan ülkeye adını veren Küba adası, en büyük kara parçasını oluşturmaktadır (Aksoy, 1992). 109.820 km² yüzölçümüne sahip olan ülke, yarı tropikal bir iklime sahip olmakla birlikte coğrafi konumu nedeniyle sıklıkla kasırgalara maruz kalmaktadır (Issitt vd., 2014; Aksoy, 1992). Havana şehri ülkenin başkenti ve en kalabalık şehridir (Issitt vd., 2014; Aksoy, 1992). Ülke 14 il ve 2 özel belediye olmak üzere toplam 16 yerel yönetim birimine ayrılmıştır. Karmaşık bir nüfus yapısına sahip olan ülkenin nüfusu 11.2 milyon, resmi dili ise İspanyolca'dır (ONE, 2016a; Issitt vd., 2014; Aksoy, 1992). İşgücünün yaklaşık beşte birinin çalıştığı tarım sektörünün en önemli ürünleri şeker kamışı, tütün, turunçgiller, muz, kakao, kahve ve pirinçtir (Kanbir, 2011; Aksoy, 1992).

Resmi adıyla Küba Cumhuriyeti, üniter yarı başkanlı sosyalist bir cumhuriyettir (Issitt vd., 2014). Amerika'nın keşfinin ardından İspanyolların sömürgesi durumunda olan Küba, 20. yüzyılın başında Amerika'nın desteği sayesinde bağımsızlığına kavuşmuş (Aksoy, 1992) ancak bu kez de Amerikan güçlerinin sömürgesi durumunda varlığını sürdürmeye çalışmıştır. Uzun yıllar boyunca Amerikan desteğini alan Batista diktatörlüğünün hüküm sürdüğü Küba'da ekonominin gittikçe kötüye gitmesi,

zengin ile fakir arasındaki farkın derin uçurumlara dönüşmesi, halkın eğitim ihtiyaçlarının giderilmemesi gibi sebepler 1959 yılında yapılan devrime zemin hazırlamıştır (Pehlivanoğlu, 2003; Aksoy, 1992). ‘26 Temmuz Hareketi’ olarak bilinen Fidel Castro ve Che Guevara gibi komünist rejimi savunan devrimcilerin öncülüğünde 1953 yılında başlayan hareket, 1959 yılında Fidel Castro önderliğindeki birliklerin başkent Havana’ya girmesiyle başarıya ulaşmıştır (Cuba 2015 Country Review, 2015; Esqueda, 2007; Pehlivanoğlu, 2003).

Devrimcilerin kazandığı zaferin ardından kurulan hükümet komünist rejimi benimsediği için (Issitt vd., 2014) Küba, Amerika ve diğer gelişmiş ülkeler tarafından ambargoya maruz bırakılarak ekonomik açıdan sıkıntıya girmiştir (Kanbir, 2011). Aynı rejimi benimseyen Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ile yakın dostluk kuran Küba, SSCB’nin dağıldığı 1991 yılına kadar SSCB’den maddi yardım almıştır (Cuba 2015 Country Review, 2015). 1991 yılında maddi yardımların kesilmesi nedeniyle ekonomik darboğaza giren Küba, daha liberal ekonomik politikalar benimseyerek kısa süreli özel yatırımlara izin vermiştir (Yalçın ve Tantekin-Erden, 2017; Cuba 2015 Country Review, 2015). Yapılan bu ekonomik reform kapsamında Küba’da turizm sektörüne ağırlık verilerek ülkenin gelirlerini artırma yoluna gidilmiştir (Miller vd., 2008). Buna rağmen günümüzde yoksulluk Küba’da halen oldukça göze batmaktadır. Öğretmen maaşlarının ortalama 537 Peso (20 USD), doktor maaşlarının ise ortalama 850 Peso (32 USD) olduğu ülkede, turizm sektöründe çalışanlar, verilen bahşiş vb. fazladan gelirler devlet tarafından kontrol edilemediği için çok daha yüksek ücretler alabilmektedirler (ONE, 2016b; Parker, 2015).

Ülkede süren komünist rejimin etkisi toplumsal hayatta ve dolayısıyla da eğitim sisteminde varlığını belli etmektedir. Hatta eğitim, devrim sonrasında ülkenin gelişiminde en önemli araçlardan biri olarak kabul edilmiştir (Nedelcu, 2014). Küba’da komünist rejimin bir gereği olarak barınma, beslenme, eğitim ve sağlık bireylerin en temel hakkı olarak kabul edilmekte ve bu nedenle de devlet tarafından karşılanmaktadır. Bireylere devlet tarafından oturulacak bir ev tahsis edilmekte, her ay temel gıda ihtiyacının büyük bir bölümü devlet tarafından verilmektedir. Eğitim ve sağlık hizmetleri ise tüm vatandaşların vatandaşlık hakkı olarak görülmekte ve herkes için ücretsiz olarak devlet eliyle sağlanmaktadır (Nedelcu, 2014; Figueroa, 1997).

3. KÜBA EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BAKIŞ

Küba’da yaşanan 1959 devriminden sonra atılan en önemli adım eğitim alanında olmuştur. Devrim öncesi Küba’daki okuma yazma oranı %60 civarlarındayken 1961 yılında başlatılan ve yaklaşık 2 yıl süren okuma-yazma seferberliği sayesinde 250 bin civarında gönüllünün katılımıyla 707 binden fazla yetişkine okuma-yazma öğretilerek okuma-yazma oranı %96’ya çıkarılmıştır (Greenshields, 2010; Kellner, 1989). Bu başarının devam ettirilebilmesi için günümüzde okullaşmaya büyük önem verilmektedir. Bu önemin bir göstergesi olarak Küba’da 2015 yılı verilerine göre ilköğretim düzeyinde okullaşma oranı %99.4, ortaöğretim birinci kademedede okullaşma oranı %94.0, ortaöğretim ikinci kademedede ise okullaşma oranı %80.3’tür (ONE, 2016c).

1959 devriminden itibaren Küba’da eğitim, bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel açıdan bir bütün olarak geliştirilmesi ve bu gelişimin üretim ve iş yaşamını desteklemesi için en önemli araç olarak görülmüştür (UNESCO, 2004; Amadio vd. 2004). Buna dayalı olarak, her bireyin kendi potansiyelini ortaya çıkarabilmesi ve üretken bir vatandaş olabilmesi amacıyla eğitim her bireyin kolayca ulaşabileceği bir hizmet haline getirilmiş ve eğitimde fırsat eşitliği yaratılmıştır (Dünya Bankası, 2010). Küba’nın tüm vatandaşlarına sağladığı bu fırsat eşitliği, günümüzde tüm dünyanın dikkatini çeken bir olgu haline

gelmiştir (Bredlid, 2007). Eğitimde cinsiyetler arası eşitliği sağlamakta, kırsal bölgelerdeki bireylere kaliteli eğitim hizmeti sunmakta ve okul-toplum işbirliğini güçlendirmekte oldukça başarılı bir ülke olan Küba'da dezavantajlı yerleşim birimlerindeki bireylerin eğitime katılabilmesi için bu bölgelerde ülke genelinde 10'dan daha az öğrencisi olan toplam 2000 okul bulunmaktadır (Gasperini, 2000; Figueroa, 1997). Bu okullardaki öğrenciler birleştirilmiş sınıflarda öğrenim görmekte olup bu okullardaki öğrencilerin akademik başarıları ile diğer bölgelerde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Öğretmenlerin bu dezavantajlı bölgelerde çalışmalarını teşvik etmek amacıyla öğretmenlere gerek duydukları malzemelerin sağlanması ve kimi imkânlardan ücretsiz yararlanmaları konusunda devlet tarafından yardım yapılmaktadır (Gasperini, 2000).

İlköğretim ve ortaöğretim birinci kademe düzeyinde haftada yaklaşık 22 saat, ortaöğretim ikinci kademesinde 12-20 saat ders yükü bulunan öğretmenler, geri kalan zamanlarını okuldaki mesleki gelişim etkinliklerine, lisansüstü eğitimlerine ve okul-aile bağlarını güçlendirmeye harcarlar (Torrecilla ve Carraso, 2013; Gasperini, 2000; Figueroa, 1997).

Küba'da okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim programları öğretmenlerin de sürece katılımlarıyla sürekli olarak geliştirilmekte olup yerel bölgelerde en iyi biçimde uygulanması amacıyla esnek bir yapıda hazırlanmaktadır (Dünya Bankası, 2010). Okul takviminin başlangıç ve bitiş zamanları, bölgedeki tarımsal üretim aktivitelerine göre bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir (Gasperini, 2000). Bununla birlikte, Küba'da bir eğitim-öğretim yılı toplam 20 gün sürmekte, 40 haftada ve 3 dönemde gerçekleştirilmektedir (Dünya Bankası, 2010). 'İş Eğitimi' dersi kapsamında öğrenciler okullarını temizleme, bozulan okul eşyalarını onarma, okul bahçesinde çalışma gibi etkinliklerle okul hayatına katkıda bulunur ve üretici bir birey olmayı öğrenir (Yalçın ve Tantekin-Erden, 2017; UNESCO, 2004). Bu ders için ilköğretim programında 480 saat, ortaöğretim birinci kademe programında ise 280 saat ayrılmıştır (MINED, 2017c). Tüm düzeylerdeki eğitim programlarında sosyal bütünlüğü artırmayı amaçlayan değerler eğitimi ön plandadır (MINED, 2017c). Haftada iki saat verilen değerler eğitimi dersinin öğretmeni, o okulda görev yapan ve örnek davranışlar sergileyen öğretmenler arasından seçilmektedir (Gasperini, 2000). Bu ders bağlamında işbirliği ve dayanışma gibi değerler vurgulanmaktadır.

Küba'da eğitim bütün kademelerde ücretsiz olduğu gibi eğitim için öğrencilerin gereksinim duyduğu kitaplar ve diğer materyaller de ücretsiz olarak sağlanmaktadır (UNESCO, 2004). Kullanılan ders kitapları ve diğer materyaller öğrenciler tarafından 'İş Eğitimi' dersi kapsamında onarılır ve yeniden başkalarının kullanması amacıyla iade edilir (Gasperini, 2000).

Küba'da ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde yatılı okullar bulunmaktadır, ancak velilerin öğrencilerin eğitiminde daha fazla sorumluluk almaları amacıyla yatılı okullara ortaöğretimin ikinci kademesinden önce devam etmek desteklenmemekte ve önerilmemektedir (Gasperini, 2000; Figueroa, 1997).

Küba'da başarı, bireye atfedilmemekte, öğrencinin başarısı içinde bulunduğu okulun ve toplumun başarısı olarak algılanmaktadır (Greenshields, 2010). Okullar ve öğrencilerin başarılı veya başarısız olarak etiketlenmesi bölücü ve yıkıcı bir eylem olarak görüldüğü için başarılı olan okul veya öğrencilerle yarışılması değil onlara 'özenilmesi' teşvik edilir. Bu özenme, akranlar arasındaki işbirliği ve dayanışma yoluyla kendini geliştirmenin en önemli yollarından biri olarak kabul edilmektedir (UNESCO, 2004). Ayrıca öğrenciler birlikte çalışmaya yönlendirilir ve en az haftada bir kere 'çalışma evleri' adı verilen yerlerde akranları ile buluşup birlikte ders çalışmaları sağlanır (Gasperini, 2000).

Dünya Bankası'na (2010) göre, eğitimde kaliteyi sağlamak adına, ilköğretim düzeyindeki sınıfların en fazla 20 kişilik olması öngörülmüş, bu amaca da 2006-2007 öğretim yılı itibariyle %93 oranında ulaşılmıştır. 20'den fazla öğrencisi olan sınıflarda ise 2 öğretmenin görev yapması sağlanmıştır (Dünya Bankası, 2010). 2015 yılı itibariyle Küba'da ilköğretim düzeyinde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 8.89'a indirilmiş olup bu sayı dünyadaki en düşük öğretmen başına düşen öğrenci sayılarından biridir (Dünya Bankası, 2017b). Yine 2015 yılı verilerine göre, Küba'da öğretmen başına düşen öğrenci sayısı okulöncesinde 12.7, ortaöğretim birinci kademedede 9.4, ortaöğretim ikinci kademedede 8.7, yükseköğretimde ise 4.6'dır (UNESCO, 2017). Ancak böylesine düşük oranlara ulaşmak kolay bir süreç olmamıştır. Küba'nın turizme kapılarını açmasıyla birlikte bir çok üniversite mezunu resmi veya gayriresmi olarak turizm sektöründe çalışmaya başlamıştır (Parker, 2015). Turizme olan bu rağbet, öğretmen sayısının da azalmasına neden olmuş ve 2000'li yılların başında öğretmenlerin sayısal olarak yetersizliği gündeme gelmiştir (MINED, 2017b). Bu yetersizliğin üstesinden gelmek için, 2001 yılında 'acil durum öğretmenleri' adı verilen bir proje başlatılarak, öğretmen adaylarının bir sene yoğun bir eğitime tabi tutulduktan sonra ikinci yıldan itibaren hem öğretmen olarak istihdam edilmeleri hem de eğitimlerine devam etmeleri yoluna gidilmiştir. Yeterli öğretmen sayısına ulaşılması üzerine 'acil durum öğretmenleri' uygulaması 2010 yılında sonlandırılmıştır (MINED, 2017b).

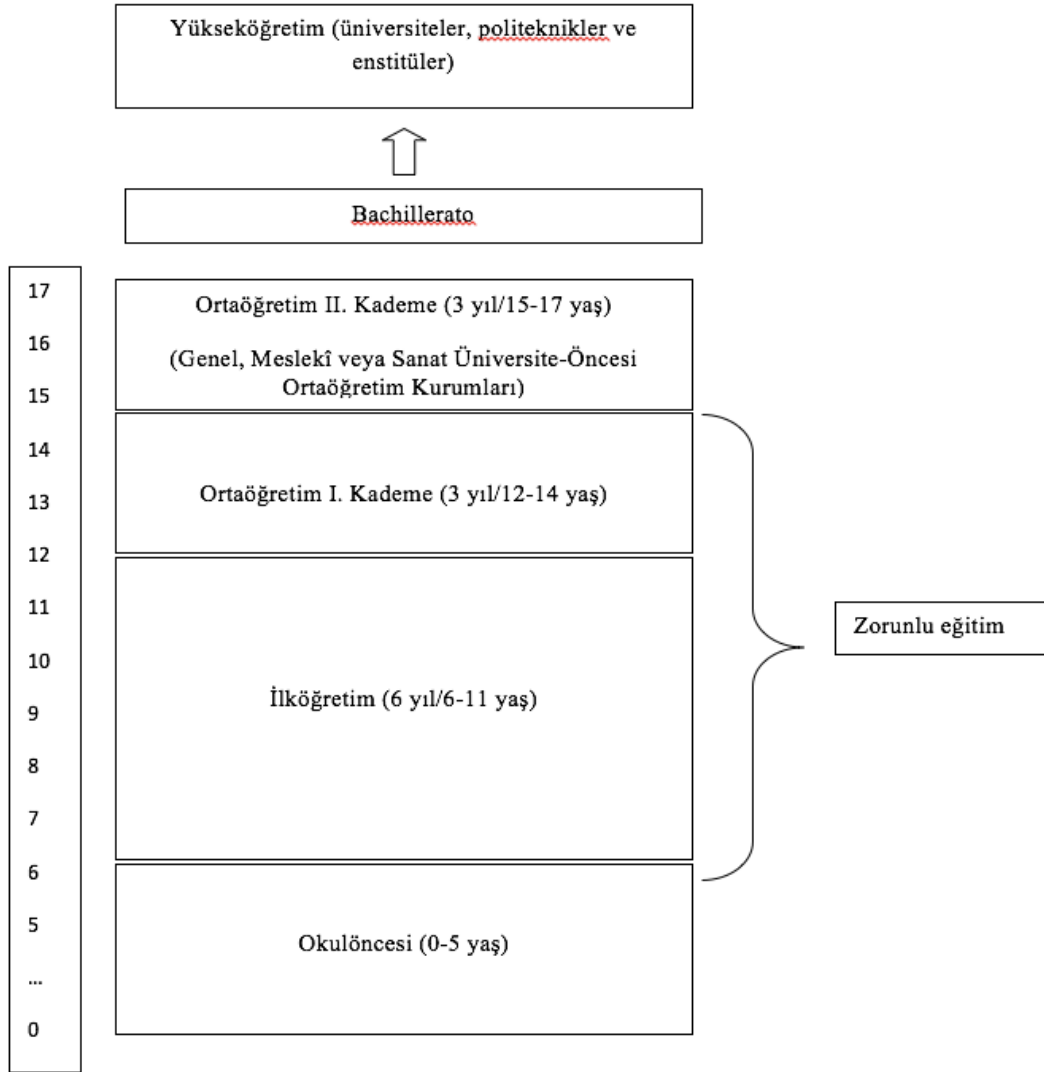
4. KÜBA EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI

Küba uzun zamandır eğitimindeki yüksek kalitesiyle adından söz ettirmekle birlikte son zamanlarda Latin Amerika ülkelerinde yapılan uluslararası sınav sonuçlarına göre bu ülkeler arasında en başarılı ülkedir (UNESCO, 2008, 2004). Breidlid'e (2007) göre Küba, gelişmekte olan ülkeler arasında en iyi eğitim sistemlerinden birine sahiptir. Ülkedeki eğitim basamakları ise okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimden oluşmaktadır (MINED, 2017a). Küba'da okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretimden 'Eğitim Bakanlığı', yükseköğretimden ise 'Yükseköğretim Bakanlığı' sorumludur (Tinajero, 2010).

Şekil 1'de de görüldüğü üzere Küba'da okulöncesi eğitim 6 aylık bebeklerden başlayarak 6 yaşa kadar olan çocukları kapsar ve isteğe bağlıdır (MINED, 2017a). Buna rağmen, özellikle 5-6 yaş arasındaki çocuklara okula hazırlık eğitimi verilen ana sınıfları bağlamında okullaşma oranı %98 ile oldukça yüksektir (ONE, 2016c). Okulöncesi eğitim Küba'da bakım amaçlı veya eğitim amaçlı kurumlarda verilir (MINED, 2017a). Bu okullara devam etmeyen çocukların aileleri ise çocuklarına evlerinde okulöncesi eğitim vermeleri amacıyla 'Çocuğunu Eğit' isimli özel bir eğitimden geçirirler (Yalçın ve Tantekin-Erden, 2017; Miller, 2002).

Ülkede zorunlu eğitim süresi 9 yıl olup bu süreç ilköğretim ile ortaöğretimin birinci kademesini kapsar (CubaEduca, 2017). 6-11 yaş arasındaki bireyleri kapsayan ilköğretimin süresi 6 yıldır. Ortaöğretim ise kendi içinde üçer yıl süren iki kademededen oluşmaktadır. Birinci sınıftan üçüncü sınıfın sonuna kadar olan dönemi kapsayan ilk kademedede sınıf tekrarı yoktur (MINED, 2017a). Ortaöğretimin birinci kademesi 12-14 yaş arasındaki bireyleri kapsar ve zorunludur. Ortaöğretimin ikinci kademesi ise 'üniversite öncesi ortaöğretim' olarak adlandırılmakta ve 15-17 yaş arasındaki bireyleri kapsamaktadır. Ortaöğretim ikinci kademe düzeyinde bulunan okul türleri ise genel, mesleki ve sanat 'üniversite öncesi ortaöğretim' kurumlarıdır. Bu kademeyi başarıyla bitiren öğrenciler 'bachillerato' adı verilen bir diploma almaya hak kazanırlar (MINED, 2017a; CubaEduca, 2017). Üretken bir çalışan sınıfı yaratmayı hedefleyen Küba'da ortaöğretim ikinci kademeye devam eden öğrencilerin neredeyse yarısı mesleki eğitimi tercih etmektedir (ONE, 2016c). Mesleki eğitime devam eden öğrenciler haftada 20 saat mesleki uygulama yaparlar ve hem öğretmenleri hem de gözetiminde çalıştıkları teknisyenler tarafından

değerlendirilirler (Gasperini, 2000). Okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde özel gereksinimi olan bireyler için özel eğitim olanakları sağlanmaktadır (CubaEduca, 2017; Dünya Bankası, 2010).

Şekil 1: Küba Eğitim Sisteminin Yapısı

Yükseköğretim kurumları ise birbirine denk kurumlar olan üniversiteler, yüksek politeknikler ve enstitülerden oluşmaktadır (Dünya Bankası, 2010). Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim veren bu kurumların sunduğu lisans programlarının süreleri 4-6 yıl arasında değişmekte olup yüksek lisans eğitimi 2 yıl, doktora eğitimi ise 4 yıl sürmektedir (MES, 2017a). Yükseköğretime geçiş için öğrencilerin 'bachillerato' adı verilen diplomaya sahip olmaları ve üniversiteler tarafından yapılan sınavlarda başarılı olmaları gerekmektedir (MES, 2017b).

Küba'da yükseköğretim düzeyinde benimsenen vizyon, "modern, hümanistik, evrensel, bilimsel, teknolojik, yenilikçi, toplumla bütünleşmiş ve sürdürülebilir sosyalizme derinden bağlı bir üniversite modelini sürdürmek" olarak tanımlanmıştır (MES, 2017c). Bunun yanı sıra, yükseköğretimin temel amacının tüm Kübalı vatandaşların lisans ve lisansüstü düzeyde sürekli mesleki gelişmelerinin ve iş hayatıyla entegrasyonlarının sağlanması olduğu belirtilmiştir (MES, 2017c). Yükseköğretimde kalitenin

sağlanması ve yükseköğretim programlarının gerekli yeterlikleri taşıyıp taşımadıklarının belirlenmesi için ise 1999 yılında Yükseköğretim Bakanlığı tarafından ‘Üniversite Akreditasyon Sistemi’ kurulmuştur (Dünya Bankası, 2010).

5. KÜBA’DA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME

Küba’da özel eğitim, okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki öğretmenlerin eğitimi üniversiter düzeyde gerçekleştirilmekte olup 5 yıl sürmektedir (MINED, 2017a; Buchberger, 2013). Kaynaşık modelin benimsendiği öğretmen eğitimi programları ülkede bulunan toplam 16 eğitim fakültesi ve eğitim enstitülerinde uygulanmaktadır (Dünya Bankası, 2010).

Öğretmen eğitimi veren programlara giriş için ‘bachillerato’ sahibi olmak ve üniversiteler tarafından yapılan giriş sınavlarında başarılı olmak zorunludur. Öğretmen eğitimi programları kapsamında Marksist-Leninist felsefe, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ve öğretmenlik uygulamasına yer verilmektedir (MINED, 2017d). Tüm programların ilk yılında Marksist-Leninist felsefe ve alan bilgisi dersleri ağırlıktadır. Örneğin, ortaöğretim Matematik-Fizik öğretmenliği programının ilk yılında öğretmen adaylarına Pedagoji, Matematik, Fizik, Marksizm-Leninizm, İspanyolca, İngilizce, Ulusal Savunma, Beden Eğitimi gibi dersler verilmektedir (Buchberger, 2013). İkinci yıldan itibaren alan dersleri ve genel kültür derslerinin ağırlıkları gittikçe azalırken, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ve öğretmenlik uygulaması saatleri artmaktadır (MINED, 2017d). Programların ikinci yılında okullarda gözlem yapmaya başlayan öğretmen adayları, beşinci yılda haftanın dört gününde öğretmenlik uygulaması yapmakta ve biri Cumartesi olmak üzere iki gün boyunca da öğretmen eğitimi veren kurumlardaki eğitimlerine devam etmektedirler (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000). Öğretmen eğitimi programları süresince öğretmen adayları 660 saatlik öğretmenlik uygulaması yapmaktadırlar (MINED, 2017d).

Küba’da öğretmen yetiştirme programlarında ulusal eğitim sisteminin sorunlarına yönelik problem çözme odaklı bir eğitim yaklaşımı uygulanmaktadır (CubaEduca, 2009). Program süresince öğretmen adayları mesleki yaşamlarında karşılaşılabilecekleri problemlerle karmaşıklık açısından aşamalı bir şekilde yüz yüze getirilerek gerçek hayata hazırlanmaları amaçlanmaktadır. Bu bağlamda öğretmen adayları başlıca şu konularda gittikçe karmaşık bir yapıya bürünecek şekilde bir eğitim almaktadırlar (CubaEduca, 2009):

- Öğrencilerin psiko-pedagojik açıdan kapsamlı olarak tanılanması,
- Çokkültürlülüğe önem verilmesi,
- Yakınsal gelişim alanında öğrencilerin başarılı bir şekilde ilerlemesinin sağlanması,
- Eğitsel amaçlara ulaşmada kullanılacak stratejilerin bireysel gereksinimlerin göz önünde bulundurularak tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi
- Öğrenci özelliklerine uygun çeşitli teknolojik kaynakların öğrenme-öğretme sürecinde işe koşulması
- Mesleki performanslarına ve mesleki gereksinimlerine yönelik değerlendirme yapılması
- Öğrencilerde iletişimsel becerilerin, yaratıcılığın, bağımsızlığın ve otonom öğrenen olma özelliklerinin geliştirilmesi.

Öğretmen eğitiminde temel alınan bu becerilerin yanı sıra öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında uygulayacakları okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim programları da öğretmen eğitimi programlarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitiminde bu

programlar üzerinden uygulamalar yapmaları sağlanarak mesleki yaşamlarında bu programları farklı bölge ve okullarda en iyi şekilde uygulamaları amaçlanmaktadır (Dünya Bankası, 2010).

Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında görev alacak öğretim elemanlarının ise eğitim verecekleri alanda en az 6 ya da 7 yıl öğretmenlik yapmış olması şarttır; böylelikle öğretmenleri eğitecek öğretim elemanlarının uygulamadan kopmamaları amaçlanmaktadır (Gasperini, 2000). Bu uygulamanın diğer ülkelerdeki öğretmen eğitimi programlarında görev yapan öğretim elemanları için de uygulanması, uzun vadede kuram-uygulama bağlantısının güçlü bir şekilde sağlanabilmesi açısından önem taşıdığı söylenebilir.

6. KÜBA'DA ÖĞRETMENLERİN HİZMETİÇİ EĞİTİMİ

Küba'da öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi zorunludur. Yaşamboyu mesleki gelişimin benimsendiği Küba'da öğretmenler mesleğin ilk altı yılı boyunca hizmetiçi eğitim almak zorundadırlar (Sospedra, 2015; Gasperini, 2000). Bu hizmetiçi eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları önemli bir yer tutar. Okul temelli mesleki gelişim yaklaşımının benimsendiği Küba'da öğretmenler görev yaptıkları yerel idarelerde oluşturdukları zümreler aracılığıyla mesleki gelişimlerine katkıda bulunurlar (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000). Zümreler her iki haftada bir toplanarak yaşadıkları sorunları, deneyimlerini ve gelecek haftalardaki derslerin nasıl daha etkili bir biçimde işleneceğini tartışarak geleceğe yönelik planlar yaparlar (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000). Zümreler tarafından çözülemeyen sorunlar öncelikle her yerel idarede bulunan 'yöntem uzmanları' ile paylaşılarak aşılıma çalışılır.

Küba'da öğretmenlerin çoğu, zorunlu olmamasına karşın lisansüstü eğitimlerine devam etmekte ve bu şekilde de mesleki gelişimlerine katkıda bulunmaktadır (Buchberger, 2013; Sospedra, 2015). Lisansüstü eğitimini bitiren öğretmenler 'yöntem uzmanı', 'eğitim şefi' gibi görevlere atanabilirler ve kariyer basamaklarında daha üst sıralara çıkabilirler (Gasperini, 2000). Yöntem uzmanları, öğrenme-öğretme sürecinde yaşanan sorunları gidermek ve uygulamaları iyileştirmek amacıyla okullarda öğretmenlerle bir araya gelerek 'yöntem oturumları' gerçekleştirir ve bu yolla öğretmenlerin mesleki gelişimine katkıda bulunurlar (Buchberger, 2013; Aquino vd., 2008). Bu yöntem oturumları, Japonya'ya özgü olan ve son yıllarda İsveç'te de yaygınlaşmaya başlayan ders incelemesi (lesson study) yöntemiyle benzeşmektedir. Ancak ders incelemesinden farklı olarak yöntem oturumlarında meslektaş gözleminden yararlanılmamaktadır. Sınıf içi uygulamaları geliştirme ve öğretmenlerin mesleki gelişiminden sorumlu yöntem uzmanlarının, her belediye bünyesinde bulunması zorunludur (Buchberger, 2013).

Küba'da her öğretmenin iki yılda bir sınıfında karşılaştığı sorunlardan yola çıkarak bir eylem araştırması yapması ve bunu okul yönetimine sunması beklenmektedir (Gasperini, 2000). Okul, yerel idare ve ulusal düzeyde değerlendirilen en iyi 900 çalışma, ulusal ve uluslararası katılımcıların yer aldığı bir kongrede sunulur (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000). Eğitim araştırmaları 'Eğitim Bilimleri Merkez Enstitüsü' (Instituto Central de Ciencias Pedagógica) ve 'Yüksek Eğitim Enstitüsü' (Instituto Superior Pedagógico) tarafından yürütülür ve yönlendirilir (Gasperini, 2000).

Öğretmenlerin değerlendirilmesi eğitimde yer alan tüm önemli aktörlerin katılımıyla gerçekleştirilir (Gasperini, 2000). Bu değerlendirme sürecinde zümreler, üniversiteler, 'eğitim şefleri', okul yöneticileri ve diğer öğretmenler yer alır (Gasperini, 2000). 'Eğitim şefleri' her ay düzenli olarak öğretmenleri ziyaret ederek onları değerlendirir ve var olan sorunları belirleyerek her bölgede bulunan 'yöntem uzmanı'na yönlendirir (Gasperini, 2000). 'Yöntem uzmanı'nın yardımıyla çözülemeyen sorunlar 'Öğretmen Eğitimi Enstitüsü'nün yardımıyla giderilmeye çalışılır (Gasperini, 2000).

Öğretmenlerin çalışkanlığı, dakiklığı ve işlerine bağlılığı da değerlendirmelerde göz önünde bulundurulmuş nitelikler arasındadır. Öğretmenlerin performansı ve eğitim düzeyi maaşlarındaki artışları ya da kesintileri belirlemede rol oynayan temel unsurdur (Lisardo ve Ramis, 2004).

7. SONUÇ

Komünist rejimle yönetilen bir ülke olması dolayısıyla yarım yüzyıldır ambargo altında olan Küba, ekonomik darboğazlarına ve kısıtlı imkânlarına rağmen herkese eşit eğitim hakkı tanımakta ve bunu gerçekleştirmekte oldukça başarılı bir ülkedir. Eğitimin her kademedeki ücretsiz olması, dezavantajlı bölgelerdeki bireylere de avantajlı bölgelerdeki bireylere sağlanan nitelikte bir eğitim hizmeti sunulması ve öğretmen eğitiminde uygulamaya büyük önem verilmesi Küba'daki eğitim sisteminin ve öğretmen yetiştirme sisteminin en güçlü yanları olarak sıralanabilir. Bu bağlamda Küba, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda tüm dünyaya örnek olmaktadır. Özellikle sınırlı kaynaklara sahip, gelişmekte olan ülkelerin Küba'nın eğitimdeki deneyimlerinden yararlanmasında fayda görülmektedir.

Öğretmen eğitimi programlarında öğretmenlik uygulamasına özel bir önem veriliyor olması, hizmet öncesi eğitimde okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim programları merkezli bir yaklaşımın benimsenmesi, öğretmenlerin mesleki gelişiminin zorunlu kılınması ve bu gelişimin de öncelikle okul temelli 'yöntem oturumları' ile sağlanıyor olması eğitimde sağlanan kalitede önemli bir rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin sadece öğretimi sağlamakla yükümlü olmayıp hem okul-toplum bağlarını güçlendirme rolü hem de bir araştırmacı kimliğinin olması Küba'nın eğitimdeki başarısının altında yatan sebeplerden biri olarak gösterilebilir.

Küba'da 2000'li yıllarda ortaya çıkan öğretmen yetersizliğiyle "acil durum öğretmenleri" programıyla başa çıkılmış olması da diğer ülkelere örnek olabilecek niteliktedir. Farklı alanlardan mezun olan veya yeterli pedagoji eğitimi almamış kişilerin öğretmen olarak atanması yerine öğretmenlerin eşzamanlı olarak hem istihdam edilmesi hem de pedagoji eğitimine tabi tutulması, eğitimin niteliğinin korunmasında oldukça isabetli bir yaklaşımdır.

Bu çalışmanın en temel sınırlılığı alanyazın taraması ve doküman analizine dayanıyor olmasıdır. Küba eğitim ve öğretmen yetiştirme sistemiyle ilgili kaynakların oldukça sınırlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu konuyla ilgili gelecekte yapılacak çalışmaların saha araştırması biçiminde gözlem, görüşme vb. tekniklerine dayalı olarak gerçekleştirilmesi, Küba'daki eğitimle ilgili uygulamaların çok yönlü ve derinlemesine incelenbilmesine olanak tanıyacaktır.

KAYNAKLAR

- Abazaoglu, İ. (2014). Dünyada öğretmen yetiştirme programları ve öğretmenlere yönelik mesleki gelişim uygulamaları. *Turkish Studies*, 9(5), 1-46.
- Aguilera-Manzano, J. M. (2010). The role of higher education reform in the construction of Cuban identity. *The Latin Americanist*, June, 95-111.
- Aksoy, H. H. (1992). Amaç, yapı ve süreç boyutları açısından Küba eğitim sistemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(1), 163-185.
- Amadio, M., Truong, N., Ressler, D., Gross, S. (2004). Quality Education for All? World trends in educational aims and goals between the 1980s and the 2000s. Background paper for EFA Global Monitoring Report 2005 through the UNESCO International Bureau of Education, Geneva.
- Aquino, O. F., Puentes, R. V., Carmenate, M. G. (2008). Formación docente y trabajo metodológico en la universidad: resultados de una experiencia de desarrollo profesional centrada en la reflexión, el apoyo mutuo y la supervisión. *Pro-Posições*, 19(1), 75-95.
- Aras, S., Sözen, S. (2012). *Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore'de Öğretmen Yetiştirme Programlarının İncelenmesi*. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. Niğde: Niğde Üniversitesi.
- Breidlid, A. (2007). Education in Cuba-an alternative educational discourse: lessons to be learned? *Compare*, 37(5), 617-634.
- Buchberger, H. (2013). Teacher Development in Cuba: an analysis of two strategies. *Yüksek lisans tezi raporu*. Stockholm Üniversitesi, Stockholm.
- Cuba 2015 Country Review. (2015). *Cuba Country Review*, 1-265.
- CubaEduca. (2009). Grounds of the profession profile of the pedagogical schools. <http://educaciones.cubaeduca.cu/formacion-institucional-modelo-pedagogico-de-formacion-inicial-de-los-docentes> adresinden 13 Ekim 2017 tarihinde erişilmiştir.
- CubaEduca. (2017). Primary Education. <http://educaciones.cubaeduca.cu/primaria-institucional-la-educacion-primaria> adresinden 13 Ekim 2017 tarihinde erişilmiştir.
- Dağlıoğlu, A. (2011). Küba'da çocuk emeği, politikalar ve uygulamalar. *Eleştirel Pedagoji*, 18, 37-41.
- Dünya Bankası. (2010). World Data on Education. 28 Ekim 2017 tarihinde http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Publications/WDE/2010/pdf-versions/Cuba.pdf adresinden erişilmiştir.
- Dünya Bankası. (2017a). Literacy rate, adult total (% of people ages 15 and above). 27 Ekim 2017 tarihinde <https://data.worldbank.org/indicator/SE.ADT.LITR.ZS?locations=CU> adresinden erişilmiştir.
- Dünya Bankası. (2017b). Pupil-teacher ratio in primary education. 28 Ekim 2017 tarihinde <https://data.worldbank.org/indicator/SE.PRM.ENRL.TC.ZS?locations=CU> adresinden erişilmiştir.
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya'nın PISA'daki başarısının nedenleri: Türkiye için alınacak dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(2), 238-248.
- Erginer, A. (2006). *Avrupa Birliği Eğitim Sistemleri ve Türkiye Eğitim Sistemiyle Karşılaştırmalar*. Ankara: Pegem.
- Esqueda, O. J. (2007). Theological higher education in Cuba: Part 3: the Cuban revolution. *Christian Higher Education*, 6, 89-108.
- Figuroa, O. A. (1997). El sistema educativo cubano en los noventa. *Papers*, 52, 115-137.
- Gasparini, L. (2000). The Cuban Education System: Lessons and Dilemmas.
- Greenshields, B. (2010). Cuba's "battle of ideas"-The education system and the revolution. *Education Review*, 23(1), 76-83.
- Göçen-Kabaran, G., Görgeç, İ. (2016). Güney Kore, Hong Kong, Singapur ve Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 478-495.
- Gökmen, B. (2016). Küreselleşmenin eğitim finansmanı üzerindeki etkileri. Nurhayat Çelebi (Ed.), *Küreselleşme ve Eğitime Yansımaları* içinde (s. 95-128). Ankara: Nobel.
- Güngör, G., Göksu, A. (2013). Türkiye'de eğitimin finansmanı ve ülkelerarası bir karşılaştırma. *Yönetim ve Ekonomi*, 20(1), 59-72.
- Issitt, M., Belanger, C., ve Bowman, J. (2014). Cuba. *Salem Press Encyclopedia*.
- Kanbir, Ö. (2011). Endüstriyel tarımın krizi ve Küba tarımı. *Praksis* (25), 49-68.
- Kellner, D. (1989). *Critical Theory, Marxism and Modernity*. Cambridge: Polity.

- Kushnir, I. (2017). World Gross National Income, 1970-2015. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://ivanstat.com/en/gni/world.html> adresinden erişilmiştir.
- Lisardo, C., Ramis, J. G. (2004). Situación de la formación docente inicial y en servicio en la republica de Cuba.
- Lutjens, S. L. (2009). Cuba's academic advantage. (Kitap incelemesi: *Why students in Cuba do better in school*, M. Carnoy, A. K. Gove ve J. H. Marshall). *Comparative Education Review*, 53(1), 147-149.
- Mete, Y. A. (2013). Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Finlandiya'da öğretmen yetiştirme ve atama politikaları. *Turkish Studies*, 8(12), 859-878.
- Miller, S. A. (2002). Early childhood education in Cuba. *Childhood Education*, 78(6), 359-362.
- Miller, M. M., Henthorne, T. L., George, B. P. (2008). The competitiveness of the Cuban tourism industry in the twenty-first century: A strategic re-evaluation. *Journal of Travel Research*, 46, 268-278.
- Ministerio de Educación Superior. (2017a). Undergraduate-Postgraduate. 28 Ekim 2017 tarihinde <http://www.mes.gob.cu/es> adresinden erişilmiştir.
- Ministerio de Educación Superior. (2017b). How to Access higher education? 28 Ekim 2017 tarihinde <http://www.mes.gob.cu/es/como-acceder-la-educacion-superior> adresinden erişilmiştir.
- Ministerio de Educación Superior. (2017c). Study Plans. 28 Ekim 2017 tarihinde <http://www.mes.gob.cu/es/planes-de-estudio> adresinden erişilmiştir.
- Ministerio de Educación de la República de Cuba. (2017a). Education. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://www.mined.gob.cu/> adresinden erişilmiştir.
- Ministerio de Educación de la República de Cuba. (2017b). Pedagogical training. 28 Ekim 2017 tarihinde http://www.mined.gob.cu/educaciones/formacion_pedagogica adresinden ulaşılmıştır.
- Ministerio de Educación de la República de Cuba. (2017c). Study Plans. 28 Ekim 2017 tarihinde <http://www.mined.gob.cu/educaciones/primaria/programas> adresinden ulaşılmıştır.
- Ministerio de Educación de la República de Cuba. (2017d). Pedagogical Training: Study Plans. 28 Ekim 2017 tarihinde http://www.mined.gob.cu/educaciones/formacion_pedagogica/planes adresinden erişilmiştir.
- Nedelcu, D. Q. (2014). Cuban education between revolution and reform. *International Journal of Cuban Studies*, 6(2), 205-221.
- OECD. (2015). PISA 2015: PISA results in focus. 27 Ekim 2017 tarihinde <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf> adresinden erişilmiştir.
- OECD. (2017a). Education Spending (Indicator). 27 Ekim 2017 tarihinde <https://data.oecd.org/eduresource/education-spending.htm#indicator-chart> adresinden erişilmiştir.
- OECD. (2017b). Education Spending. 27 Ekim 2017 tarihinde <https://data.oecd.org/eduresource/education-spending.htm> adresinden erişilmiştir.
- Oficina Nacional de Estadística. (2016a). Anuario Estadístico de Cuba 2015: Poblacion. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://www.one.cu/aec2015/03%20Poblacion.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Oficina Nacional de Estadística. (2016b). Anuario Estadístico de Cuba 2015: Empleo Y Salarios. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://www.one.cu/aec2015/07%20Empleo%20y%20Salarios.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Oficina Nacional de Estadística. (2016c). Anuario Estadístico de Cuba 2015: Education. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://www.one.cu/aec2015/18%20Educacion.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Parker, A. M. (2015). *Race and inequality in Cuban tourism during the 21st century* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). San Bernardino: California State University.
- Pehlivanoğlu, A.Ö. (2003). *Küba Krizi ve Nükleer Savaş Eşiğinde Türkiye*. İstanbul: Kastaş Yayınevi.
- Sospedra, D. R. M. (2015). La formación docente universitaria en Cuba: Sus fundamentos desde una perspectiva desarrolladora del aprendizaje y la enseñanza. *Estudios pedagógicos*, 41(1), 337-349.
- Tinajero, A. (2010). *Scaling-up early child development in Cuba-Cuba's educate your child program: Strategies and lessons from the expansion process*. Washington, DC: The Brookings Institution.
- Torrecilla, F. J. M., Carraso, M. R. (2013). Primary education teachers in Latin America with more than one work activity: Situation and implication. *Mexican Journal of Educational Research*, 58(15), 893-924.
- Tucker, D. (2013). Infographic: Cuba leads education spending in Latin America. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://www.nearshoreamericas.com/infographic-cuba-leads-education-spending-latin-america/> adresinden erişilmiştir.
- UNESCO. (2004). *The EFA global monitoring report 2005 Education for all: The quality imperative*. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001373/137333e.pdf> adresinden erişilmiştir.

UNESCO. (2008). Second regional comparative and explanatory study: Student achievement in Latin America and the Caribbean. 27 Ekim 2017 tarihinde <http://unesdoc.unesco.org/images/0016/001610/161045e.pdf> adresinden erişilmiştir.

UNESCO. (2017). Pupil-teacher ratio by level of education. 28 Ekim 2017 tarihinde <http://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=180> adresinden erişilmiştir.

Yalçın, F., Tantekin-Erden, F. (2017). Erken çocukluk eğitimine Küba perspektifinden alternatif bir bakış: Kendi çocuğunu eğit programı. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 56-82.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: In this study, it is aimed to describe the educational and teacher training system of Cuba which is a Latin American country governed by the Communist regime since 1959. With regard to this aim, document analysis method was adopted along with intense literature review.

General Overview of Cuba: With its official name, Cuban Republic is a unitary socialist semi-presidential republic (Issitt vd., 2014). As the government after the 1959 revolution adopted a Communist regime, Cuba has been undergoing an economic embargo imposed by the USA, which negatively affects the welfare of the country (Issitt vd., 2014; Kanbir, 2011). As a requirement of the Communist regime; accommodation, alimentation, education, and health are accepted as the basic citizenship rights and provided by the government (Nedelcu, 2014; Figueroa, 1997).

General overview of the Cuban Educational System: The most important step taken after the 1959 revolution was in the field of education. Although the literacy rate was around 60% before the revolution, through a two-year literacy campaign started in 1961, the literacy rate was increased up to %100 (Greenshields, 2010; Kellner, 1989). Since then, Cuba also has been a very successful country in providing high quality education to its citizens and developing a strong school-community collaboration (World Bank, 2010, Breidlid, 2007). In order to contribute to the national economy, students repair their books and other materials in the school in their Labor courses as well as cleaning their schools and gardening, which teaches the students how to be a productive citizen. Along with Labor courses, students are given values education in order to create social integrity (Figueroa, 1997; Gasperini, 2000).

The Structure of the Cuban Education System: Cuba has been noted for its high quality education and ranked first among Latin American countries in UNESCO's Mathematics, Reading and Science tests (UNESCO, 2008, 2004). The structure of the education system consists of pre-school, primary, secondary and higher education levels (MINED, 2017a). Pre-school education in Cuba is not compulsory and it covers between the age of 1 and 6. The families of the children who do not receive pre-school education go through a program called "Educate Your Child". By this way, it is aimed that families can deliver pre-school education to their children at home. (Yalçın ve Tantekin-Erden, 2017; Miller, 2002; Gasperini, 2000). The duration of the primary education which covers the ages 6-11 is 6 years. Secondary education is divided into two levels each lasting 3 years. The first level of the secondary education is compulsory while the second level is voluntary. Those who successfully finish the second level of the secondary education are given a diploma called "bachillerato". Higher education institutions, which are free, are comprised of universities, polytechnics and institutes. While undergraduate education lasts for 4 to 6 years, master's programs last for 2 years, and doctoral programs last for 4 years (MINED, 2017a; MES, 2017a).

Teacher Training in Cuba: In Cuba, the training of teachers for pre-school, primary, and secondary education is carried out on tertiary level and lasts for 5 years (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000). Teacher training programs, which adopt integrated model, are offered in 16 teaching faculties and pedagogical institutes (World Bank, 2010). The scope of teacher training programs includes Marxist-Leninist philosophy, subject knowledge, pedagogical training and practical studies (MINED, 2017d). Teacher candidates, who start observation in schools in the second year of their programs, are involved in practical studies for four days a week and they attend their tertiary education for two days in their fifth year (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000). Throughout their training, teacher candidates are involved in 660 hours of practical studies (MINED, 2017d).

Teachers' in-service training in Cuba: In Cuba, where lifelong professional development is embraced, teachers are obliged to take in-service courses for the first six years of their service (Sospedra, 2015; Gasperini, 2000). Although it is not mandatory, most of the teachers in Cuba continue their graduate education to contribute to their professional development. Teachers who finish their graduate training are assigned to jobs such as 'administration specialist' or 'education chief' and they can pursue even higher levels in their careers. Every teacher in Cuba is expected to conduct an action research in every 2 years based on the problems they face in their schools and submit their research to school administration (Gasperini, 2000). The best 900 work evaluated by school and local authorities are presented in a congress to national and international participants (Buchberger, 2013; Gasperini, 2000).

Conclusion: Cuba, which is under embargo due to being ruled by a communist regime, offers everyone equal educational rights in spite of economic handicaps and limited resources. The country also draws attention with the special importance given to practical studies in teacher education programs and obligatory professional development of teachers. Moreover, the fact that teachers are responsible not only for education but also research can be seen as one of the key reasons of Cuba's success in the field of education.